

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/67/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014201039
Dátum vydania rozhodnutia:	02.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5014201039.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a zo sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobkyne: Mgr. W.U., V., právne zastúpená: JUDr. Michal Krnáč, advokát, V. Tvrdeho 793/21, Žilina, proti žalovanému: Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Kuzmányho 26, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KRPZ-ZA-VO-450-005/2014 zo dňa 25. júla 2014, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 20S/104/2014-52 zo dňa 20. januára 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline
č. k. 20S/104/2014-52 zo dňa 20. januára 2015 p o t v r d z u j e.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 170,87 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Michal Krnáč, Žilina.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. KRPZ-ZA-VO-450-005/2014 zo dňa 25.07.2014 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Druhostupňovým administratívnym rozhodnutím bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu - Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline č. ORPZ-ZA-315-002/2014 zo dňa 20.06.2014, ktorým bolo podľa § 143 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení účinnom ku dňu vydania napadnutých administratívnych rozhodnutí (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z.“) rozhodnuté, že žalobkyňa je povinná uhradiť Ministerstvu vnútra SR pomernú časť nákladov vynaložených na získanie základného policajného vzdelania v Strednej odbornej škole Policajného zboru v Pezinku vo výške 2.795,63 €, a to v 72 pravidelných mesačných splátkach vo výške 39,- € a poslednou splátkou vo výške 26,63 € splatnými

vždy do 20. dňa každého kalendárneho mesiaca, počnúc mesiacom jún 2014 na účet Ministerstva vnútra SR uvedený vo výrokovej časti rozhodnutia. Keďže žalobkyni bol zrušený služobný pomer v skúšobnej dobe zo strany nadriadeného bola zaviazaná na úhradu pomernej časti nákladov vynaložených na získanie základného policajného vzdelania vo výške 2.795,63 €. Žalobkyňa s týmto vyčíslením súhlasila, uznala svoj záväzok voči úradu v plnom rozsahu, čo do výšky a dôvodov a požiadala o úhradu tohto dlhu v splátkach. Žalobkyňa však namietala, že z jej strany stále existuje záujem zotrvať v služobnom pomere.

Krajský súd v dôvodoch rozsudku uviedol, že vychádzal z nespornej skutočnosti, že žalobkyni bolo doručené oznámenie o skončení služobného pomeru v skúšobnej dobe, ktoré fyzicky prevzala dňa 19.06.2014 a v súlade s § 190 zákona č. 73/1998 Z.z. bolo preukázané, že nadriadený skončil so žalobkyňou služobný pomer zrušením v skúšobnej dobe bez udania dôvodu, ktorý sa skončil uplynutím troch kalendárnych dní nasledujúcich po dni doručenia oznámenia. I keď oznámenie o skončení služobného pomeru v skúšobnej dobe je bez uvedenia dôvodov, vždy existujú konkrétne dôvody, ktoré nadriadeného k takémuto postupu vedú a je právom, nie povinnosťou príslušného služobného úradu, či v oznámení, ktorým oznamuje policajtovi, že končí služobný pomer zrušením v skúšobnej dobe, tieto dôvody oznámi alebo nie. Pokiaľ nadriadený pristúpi k zrušeniu služobného pomeru v skúšobnej dobe aj bez uvedenia dôvodu, tento postup je zákonný a vyplýva z ustanovenia § 190 zákona č. 73/1998 Z.z., ktorý priamo takýto postup príslušného služobného orgánu umožňuje. Napriek takejto úprave nič nebráni služobnému orgánu, aby uviedol konkrétne dôvody, ktoré ho k takémuto úkonu viedli, predovšetkým dôvody, pre ktoré osoba nie je spôsobilá výkonu služby. Požiadavku na spravodlivé rozhodnutie možno odôvodniť aj požiadavkou na tzv. vyváženú spravodlivosť práv a povinností. Pokiaľ mal služobný orgán konkrétne, objektívne výhrady k služobnému pomeru žalobkyne, mohol ich uviesť v písomnom oznámení o skončení služobného pomeru, resp. inak jej tieto dôvody oznámiť. Z administratívneho spisu a z obsahu predloženého písomného vyhotovenia oznámenia služobného orgánu o skončení služobného pomeru v skúšobnej dobe však žiadne dôvody pre takýto postup služobného orgánu nevyplyvajú. Preto, pokiaľ služobný orgán neuviedol žalobkyni v písomnom vyhotovení, ani jej neoznámil konkrétne dôvody skončenia služobného pomeru v skúšobnej dobe, ktoré by ho k takémuto postupu objektívne viedli, tak za takýchto skutkových okolností nie je vylúčené, že by aj služobný orgán mohol zneužiť svoju kompetenciu a bez objektívneho nálezu skončil so žalobkyňou služobný pomer v skúšobnej dobe. Pokiaľ nie sú v súvislosti so skončením služobného pomeru v skúšobnej dobe žalovaným preukázané objektívne skutočnosti služobného orgánu na takýto postup, tak následne by bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby za takejto situácie žalobkyňa bola zaviazaná na úhradu pomernej časti nákladov na vzdelanie, keď prejavila vôľu v služobnom pomere zotrvať. K nezotrvaní v služobnom pomere došlo bez jej vôle a bez konkrétnych pochybení z jej strany, keďže dôvody, ktoré by boli objektívne na strane služobného orgánu a ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť postupu služobného orgánu, nie sú preukázané a vôbec známe. Pokiaľ teda služobný orgán konkrétne a objektívne dôvody skončenia služobného pomeru neuviedol v písomnostiach týkajúcich sa skončenia služobného pomeru a ani ich inak nepreukázal, nemožno konštatovať, že požadovanie úhrady pomernej časti nákladov na vzdelanie od žalobkyne je súladné s dobrými mravmi. Uloženie povinnosti nahradiť náklady na štúdium predpokladá existenciu relevantných dôvodov, pre ktoré žalobkyňa v služobnom pomere zotrvať nemohla, v dôsledku absencie došlo k zmareniu možnosti jej zotrvania v služobnom pomere počas zákonom určenej doby.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch uviedol, že žalobkyni vznikla povinnosť uhradiť náklady vynaložené služobným úradom na získanie základného policajného vzdelania v Strednej odbornej škole Policajného zboru v Pezinku napriek tomu, že služobný pomer bol zrušený v skúšobnej dobe podľa § 190 zákona č. 73/1998 Z.z. zo strany služobného úradu. Najvyšší súd SR už v rozhodnutí sp. zn. 8Sžo/32/2008 zo dňa 02.04.2009 judikoval, že vôľa, resp. zavinenie žalobcu na zotrvaní v služobnom pomere nemá vplyv na povinnosť nahradiť náklady v súvislosti so získaním vzdelania. Zákonodarca výslovne upravil v § 143 ods. 7 zákona č.

73/1998 Z.z. prípady, kedy povinnosť uhradiť náklady na vzdelanie nevzniká, konkrétne iba v prípadoch prepustenia z dôvodu podľa § 192 ods. 1 písm. a/ až c/ zákona č. 73/1998 Z.z. Tieto dôvody sa žalobkyne netýkajú. Právna úprava § 143 ods. 7 zákona č. 73/1998 Z.z. účinná do 31.12.2007 obsahovala zrušenie služobného pomeru v skúšobnej dobe ako dôvod, kedy povinnosť uhradiť náklady na vzdelanie nevzniká. Novelou zákona č. 513/2007, účinnou od 01.01.2008 bolo ustanovenie § 143 ods. 7 zmenené tak, že § 190 ako dôvod pre nemožnosť vzniku povinnosti uhradiť náklady na vzdelanie bol vypustený. Služobný úrad v danom prípade dôsledne rešpektoval zákon a v žiadnom prípade nezneužil svoje právo na škodu žalobkyne (§ 2 ods. 2 zákona č. 73/1997 Z.z.). Podľa názoru žalovaného je toto tvrdenie súdu prvého stupňa postavené na domnienkach. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 18.08.2014 (sp. zn. 20S/100/2014) síce pôvodne domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. PZA-OP-355/2014 zo dňa 19.06.2014 vo veci skončenia služobného pomeru v skúšobnej dobe, avšak späťvzatím žaloby zo dňa 08.09.2014 došlo k zastaveniu konania. Krajský súd v Žiline v napadnutom rozsudku odôvodnene tvrdí, že skončenie služobného pomeru žalobkyne je právoplatne ukončené a túto skutočnosť musí rešpektovať. Uznáva aj to, že služobný úrad využil svoje právo, ktoré mu zákon umožňuje podľa § 190 zákona č. 73/1998 Z.z. skončiť služobný pomer s policajtom bez uvedenia dôvodu. Napriek tomu nad rámec zákona krajský súd uviedol, že služobný úrad mal a mohol v oznámení o skončení služobného pomeru uviesť konkrétne dôvody, ktoré ho k tomu viedli. Podľa názoru žalovaného sa súd prvého stupňa týmto názorom snaží nahradiť vôľu a úmysel zákonodarcu. Skončenie služobného pomeru v skúšobnej dobe podľa § 190 zákona č. 73/1998 Z.z. a rozhodnutie o povinnosti uhradiť náklady na vzdelanie v zmysle § 143 ods. 1 zákona č. 73/1993 Z.z. spolu súvisia z toho hľadiska, že povinnosť nahradiť náklady na vzdelanie vzniká žalobcovi iba pod podmienkou zákonného skončenia služobného pomeru, avšak zákon nezaviazal služobný úrad povinnosťou, aby dôvody skončenia služobného pomeru uvádzal aj v rozhodnutí o uložení povinnosti nahradiť náklady na vzdelanie. Z dôvodovej správy k § 143 zákona č. 73/1998 Z.z. vyplýva, že je žiaduce, aby si policajti počas trvania služobného pomeru zvyšovali svoje vzdelanie. Predpokladá sa, že podstatná časť prípravy policajtov bude realizovaná v rezortnej vzdelávacej sústave. Keďže Policajný zbor vynaloží na získanie alebo zvýšenie vzdelania policajtov určité finančné prostriedky, ukladá policajtom povinnosť tieto prostriedky nahradiť vykonaním štátnej služby po určitú dobu. V prípade skončenia služobného pomeru z iných ako organizačných a zdravotných dôvodov, ukladá policajtom povinnosť náklady na získanie alebo zvýšenie vzdelania v primeranej výške uhradiť. Na záver žalovaný poukázal na to, že žalobkyňa neuviedla medzi žalobné dôvody rozpor s dobrými mravmi, namietla ich až nad rámec zákonnej dvojmesačnej lehoty v zmysle § 250b ods. 1 a § 250h ods. 1 O.s.p. V súvislosti s priznaním náhrady trov konania žalobkyňa nebola v konaní úspešná ani čiastočne, preto jej prvostupňový súd nemal priznať náhradu trov konania v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p.

III.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaného zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 170,87 €. V dôvodoch uviedla, že napadnuté administratívne rozhodnutie žalovaného je za daného skutkového stavu v hrubom nepomere medzi právami a povinnosťami účastníka daného právneho vzťahu. Žalobkyňa si počas trvania služobného pomeru riadne plnila svoje služobné povinnosti, rovnako prípravu na vzdelávanie skončila s výbornými študijnými výsledkami a bola pripravená naďalej si plniť svoje služobné povinnosti v služobnom pomere. Žalobkyňa sa stotožnila s rozsudkom súdu prvého stupňa v tom, že pokiaľ nie sú v súvislosti so skončením služobného pomeru v skúšobnej dobe žalovaným preukázané objektívne skutočnosti služobného orgánu na takýto postup, tak následne by bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby za takejto situácie bola žalobkyňa zaviazaná na úhradu pomernej časti nákladov na vzdelanie, keď prejavila vôľu v služobnom pomere zotrvať. V konaní neboli preukázané konkrétne dôvody v správaní žalobkyne, pre ktoré jej zotrvanie v služobnom pomere nie je možné. Uloženie povinnosti žalobkyne nahradiť náklady na štúdium predpokladá existenciu relevantných dôvodov pre skončenie služobného pomeru v skúšobnej dobe.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia vyvesené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk <. najmenej päť dní vopred, v senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011) a rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu senát najvyššieho súdu zistil, že žalobkyňa bola dňa 01.04.2013 Personálnym rozkazom riaditeľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline č. 59 prijatá do služobného pomeru v štátnej službe príslušníka Policajného zboru a vymenovaná do hodnosti strážmajster. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. bola žalobkyni určená skúšobná doba v dĺžke 18 mesiacov. Dňa 19.06.2014 bolo žalobkyni doručené oznámenie o zrušení služobného pomeru v skúšobnej dobe, pričom uplynutím troch kalendárnych dní nasledujúcich po dni doručenia došlo k skončeniu služobného pomeru žalobkyne. Skončenie služobného pomeru v skúšobnej dobe bolo vykonané v súlade so zákonom. V nadväznosti na skončenie služobného pomeru žalobkyne bolo vydané prvostupňové rozhodnutie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline č. ORPZ-ZA-315-002/2014 zo dňa 20.06.2014, ktorým bola žalobkyňa zaviazaná na úhradu pomernej časti nákladov vynaložených na získanie základného policajného vzdelania v Strednej odbornej škole Policajného zboru v Pezinku vo výške 2.795,63 € v 72 pravidelných mesačných splátkach. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline druhostupňovým rozhodnutím č. KRPZ-ZA-VO-450-005/2014 zo dňa 25.07.2014 predmetné prvostupňové rozhodnutie potvrdilo. Z obsahu administratívneho spisu a ani zo správnych rozhodnutí nevyplýval dôvod skončenia služobného pomeru v skúšobnej dobe. V administratívnom spise sa nenachádza nič, čo by ozrejmovalo dôvod skončenia služobného pomeru žalobkyne, napr. pokarhania počas trvania služobného pomeru žalobkyne, dôkaz o nedostatočných študijných výsledkoch žalobkyne, alebo zmienka o iných pochybeniach v konaní a správaní žalobkyne.

Podľa § 2a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z. výkon práv a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru musí byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého. Policajt nesmie byť v súvislosti s výkonom štátnej služby prenasledovaný ani inak postihovaný za to, že podá na iného policajta alebo nadriadeného sťažnosť, žalobu alebo návrh na začatie trestného stíhania.

Podľa § 142b ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. policajt, ktorému služobný úrad umožnil získať kvalifikáciu alebo zvýšiť si kvalifikáciu, je povinný po skončení štúdia zotrvať po určený čas v služobnom pomere v tej zložke podľa § 1 ods. 1, ktorá mu umožnila získať kvalifikáciu alebo zvýšiť si kvalifikáciu alebo uhradiť náklady spojené so zabezpečením získavania alebo zvyšovania kvalifikácie (ďalej len "náklady na vzdelávanie") alebo ich pomernú časť. Policajt je povinný zotrvať po určený čas v služobnom pomere alebo uhradiť náklady na vzdelávanie alebo ich pomernú časť aj vtedy, ak štúdium neskončil a nezískal alebo si nezvyšil kvalifikáciu.

Podľa § 142b ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z. čas určený na zotrvanie policajta v služobnom pomere podľa odseku 3 je pri dennej forme štúdia trojnásobkom doby trvania štúdia a pri štúdiu pri výkone štátnej služby dvojnásobkom doby trvania štúdia.

Podľa § 143 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. policajt, ktorý nezotrval v služobnom pomere po čas ustanovený v § 142b ods. 4, je povinný uhradiť náklady na vzdelávanie alebo ich pomernú časť.

Podľa § 143 ods. 6 zákona č. 73/1998 Z.z. o spôsobe úhrady nákladov na vzdelávanie v určenej výške sa môže policajt so služobným úradom dohodnúť. Ak nedôjde k dohode, možno uspokojiť pohľadávku na základe vykonateľného rozhodnutia o povinnosti policajta uhradiť náklady na vzdelávanie mesačnými zárázkami z jeho príjmu; výška mesačnej zárážky z jeho príjmu však nesmie prekročiť hranicu sumy ustanovenej podľa osobitného predpisu.

Podľa § 143 ods. 7 zákona č. 73/1998 Z.z. povinnosť uhradiť náklady na vzdelávanie nevznikne, ak sa služobný pomer skončil prepustením z dôvodu podľa § 192 ods. 1 písm. a/ až c/ a ods. 3.

Podľa § 192 ods. 1 písm. a/ až c/ zákona č. 73/1998 Z.z. policajt sa prepustí zo služobného pomeru, ak

- a) pre neho v dôsledku zníženia početných stavov Policajného zboru schválených vládou nie je iné služobné zaradenie,
- b) podľa rozhodnutia lekárskej komisie stratil dlhodobu zo zdravotných dôvodov spôsobilosť vykonávať akúkoľvek funkciu v Policajnom zbore alebo spôsobilosť vykonávať doterajšiu funkciu a nemožno ho previesť ani preložiť na inú funkciu v štátnej službe, ktorej výkon by nebol na ujmu jeho zdravia,
- c) podľa posudku služobného klinického psychológa nie je duševne spôsobilý na výkon štátnej služby

Podľa § 192 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. policajt zaradený v prípravnej štátnej službe alebo v dočasnej štátnej službe sa prepustí zo služobného pomeru, ak sa v dôsledku organizačných zmien zrušila jeho doterajšia funkcia a nie je pre neho v štátnej službe voľná iná funkcia.

Podľa § 189 zákona č. 73/1998 Z.z. služobný pomer sa končí

- a) zrušením v skúšobnej dobe,
- b) uvoľnením,
- c) prepustením,
- d) stratou hodnosti,
- e) uplynutím dočasnej štátnej služby,
- f) úmrtím policajta,
- g) zákazom činnosti výkonu funkcie policajta,
- h) nadobudnutím právoplatnosti služobného hodnotenia so záverom, že policajt je nespôsobilý na zaradenie do stálej štátnej služby,
- i) ak policajt v prípravnej štátnej službe svojim zavinením nezískal policajné vzdelanie.

Podľa § 190 zákona č. 73/1998 Z.z. v skúšobnej dobe môže nadriadený alebo policajt zrušiť služobný pomer písomne aj bez uvedenia dôvodov. S tehotnou policajtkou, policajtkou do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacou policajtkou môže nadriadený skončiť služobný pomer v skúšobnej dobe len vo výnimočných prípadoch, ktoré nesúvisia s jej tehotenstvom alebo materstvom, a musí ho náležite odôvodniť, inak je neplatné. Služobný pomer sa končí uplynutím troch kalendárnych dní nasledujúcich po dni doručenia písomného oznámenia nadriadeného alebo policajta, vždy však najneskôr uplynutím skúšobnej doby; ustanovenia § 266 ods. 3 a 4 sa použijú primerane.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako je podrobne popísaný v rozsudku krajského súdu, preto skutočnosti účastníkom známe nebude nadbytočne opakovať, jeho odôvodnenie považuje za úplné, vyčerpávajúce a dostatočne výstižné, a len na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) dodáva.

Senát najvyššieho súdu potvrdzuje záver krajského súdu, že v preskúmvanej veci bolo potrebné vychádzať z tej skutočnosti, že žalobkyni bolo doručené oznámenie o skončení služobného pomeru v skúšobnej dobe, ktoré fyzicky prevzala dňa 19.06.2014. Služobný pomer skončil zrušením v skúšobnej dobe bez udania dôvodu a skončil sa uplynutím troch kalendárnych dní nasledujúcich po dni doručenia oznámenia. Zákon umožňuje skončiť služobný pomer v skúšobnej dobe aj bez uvedenia dôvodu.

Keďže v tomto prípade bola žalobkyňa personálnym rozkazom povolaná na pomaturitné kvalifikačné štúdium v Strednej odbornej škole Policajného zboru v Pezinku a skončením služobného pomeru

nesplnila podmienku uvedenú v § 142b ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z., tak sa so skončením služobného pomeru v skúšobnej dobe spája aj povinnosť nahradiť náklady na štúdium v zmysle § 143 ods. 1 zákona č. 72/1998 Z.z. Keďže sú tieto dve skutočnosti prepojené, musí byť z konania žalovaného dostatočne zrejmé a preskúmateľné, že v danom prípade nedošlo k svojvôli zo strany správneho orgánu. Povinnosť žalobkyne nahradiť náklady na štúdium vo výške 2.795,63 € musí proporcionálne zodpovedať povinnosti žalovaného na dostatočné odôvodnenie svojho konania. V demokratickej spoločnosti by správne orgány (avšak nielen tie) mali dbať na to, že ich konanie a následne rozhodnutie musí byť dostatočne transparentné, racionálne a presvedčivé. Iba tak má verejná moc morálne právo vynucovať takéto rozhodnutie a jeho adresáti ho majú morálnu povinnosť rešpektovať. Správne orgány sa majú snažiť, aby rozhodnutia neboli vynucované len z hľadiska autoritatívneho postavenia, ale najmä z hľadiska presvedčivosti odôvodnenia, aby sami adresáti poznali dôvody, ktoré správny orgán k takému rozhodnutiu viedli a na základe nich boli presvedčení o oprávnenosti a zákonnosti konania zo strany správneho orgánu. Rozhodnutie správneho orgánu má byť potom následne aj preskúmateľné súdom. Žalovaný na jednej strane v napadnutom rozhodnutí tvrdí, že pri každom zrušení služobného pomeru v skúšobnej dobe zo strany nadriadeného sú dôvody tohto personálneho opatrenia aj preukázateľné a zaznamenané tak, aby boli v budúcnosti k dispozícii pri vybavovaní možných podaní policajta. Žalovaný však v konaní správneho súdu žiadne takéto dôvody nepredložil, preto nie je ani v súdnom preskúmvacom konaní zrejmý dôvod prepustenia žalobkyne. Žalovaný mal na takéto skončenie služobného pomeru v skúšobnej dobe bez udania dôvodu právo, avšak ak mal v úmysle požadovať aj náhradu pomernej časti nákladov za štúdium mal zabezpečiť, aby z jeho konania nevznikli pochybnosti o možnej svojvôli a zneužívaní postavenia služobného orgánu. Pokiaľ služobný orgán mal konkrétne a objektívne výhrady k služobnému pomeru žalobkyne, mohol ich subsumovať do obsahu písomného oznámenia o skončení služobného pomeru, ktoré adresoval žalobkyni. Senát najvyššieho súdu nepopiera oprávnenie žalovaného skončiť služobný pomer v skúšobnej dobe bez uvedenia dôvodu a ani netvrdí, že na skončenie služobného pomeru v skúšobnej dobe v prejednávacom prípade neexistovali dôvody, avšak z hľadiska proporcionality a výkonu práv a povinností v súlade s dobrými mravmi vzhľadom na povinnosť náhrady nákladov na štúdium bolo potrebné, aby takéto skončenie služobného pomeru bolo objektívne a nevykazovalo znaky svojvôle zo strany správneho orgánu. Ak má služobný orgán záujem na náhrade nákladov vynaložených na vzdelanie, tak samotné dôvody skončenia nemusia byť explicitne vyjadrené v oznámení o skončení služobného pomeru v skúšobnej dobe, avšak bolo by vhodné, aby vyplývali napríklad z osobného spisu konkrétnej osoby, prípadne aby bolo inak preukázané, že spočívajú na objektívnych základoch. Ak si služobný orgán neuplatňuje náhradu nákladov, uvádzanie dôvodu skončenia nie je potrebné, keďže zákon umožňuje skončiť služobný pomer v skúšobnej dobe aj bez uvedenia dôvodu.

Inštitút dobrých mravov je výslovne upravený aj v ustanoveniach zákona č. 73/1998 Z.z., konkrétne v § 2a ods. 2. „Generálna klauzula týkajúca dobrých mravov funguje ako „posledná inštancia“, ktorá môže zabrániť platnosti právnych úkonov, ktoré prešli sitom prieskumu z hľadiska toho, či sa jedná o rozpor so zákonom. Táto klauzula chráni právny poriadok pred tým, aby poskytoval právnu legitimáciu úkonom, ktoré z hľadiska mimoprávných spoločenských štandardov nemožno akceptovať. Rozpor s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené.“ (Salač, J.: Rozpor s dobrými mravmi a jeho následky v civilnom práve. I. vydanie, Praha, C.H. Beck, 2000).

Na záver je potrebné poukázať aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, keď Ústavný súd SR už vo veci sp. zn. PL. ÚS 15/98 uviedol, že s uplatňovaním princípu právnej istoty v právnom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem, a vo veci sp. zn. PL. ÚS 52/99 uviedol, že medzi ústavné princípy vlastné právnomu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti (proporcionality). V prejednávanej veci krajský súd, s čím sa najvyšší súd stotožnil, nepovažoval za proporcionálne, keď správny orgán vyžadoval od žalobkyne splnenie povinnosti nahradiť náklady na štúdium vo výške 2.795,63 € bez toho, aby bolo zrejmé na základe akých dôvodov došlo k skončeniu služobného pomeru. Tieto dve povinnosti sú navzájom prepojené. Najvyšší súd sa tiež stotožnil so záverom krajského súdu, že ak existuje hrubý nepomer medzi právami účastníkov verejnoprávneho vzťahu a orgánmi verejnej

správy, tak princíp spravodlivosti preváži nad prepätým formalizmom, ktorý vedie v konečnom dôsledku k sofistikovanému odmietnutiu spravodlivosti. Krajský súd tiež správne uviedol, že hľadisko, či postup správneho orgánu, ktorý vyústil do vydania správneho rozhodnutia je v súlade s dobrými mravmi, treba posudzovať v súdnom preskúmvacom konaní z úradnej povinnosti. Žalovaný namietol aj priznanie náhrady trov úspešnej žalobkyni, keďže z hľadiska žalobných dôvodov nebola úspešná. Senát odvolacieho súdu konštatuje, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je v rozpore s § 2a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z., a preto konanie, ktoré je v rozpore s inštitútom dobrých mravov nemôže požívať právnu ochranu. Spoločnosť si inštitút dobrých mravov osvojila, predstavuje ustanovenie, ktoré je spôsobilé vo významnom rozsahu posilniť dôveru v orgány verejnej správy a aj v súdy. Závery uvedené v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžo/32/2008 zo dňa 02.04.2009 nie je možné aplikovať na prejednávaný prípad, nakoľko v danom prípade existoval odlišný skutkový stav veci.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd preskúmajúc napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolacích dôvodov namietaných žalovaným v odvolaní, dospel k záveru, že pokiaľ súd prvého stupňa žalobe vyhovel z dôvodu, že v administratívnom konaní a následnom rozhodnutí došlo k porušeniu inštitútu dobrých mravov a k neproporcionálnemu zásahu do práv a povinností, došlo k takej vade, ktorá má za následok nezákonnosť rozhodnutia, rozhodol vo veci správne a v súlade so zákonom, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. a s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a to tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania priznal vo výške, ktorá bola písomne vyčíslená t.j. za jeden úkon právnej služby - písomné vyjadrenie zo dňa 25.02.2015 k podanému odvolaniu a to vo výške 134,- € podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vo výške 1/6 výpočtového základu. Ďalej bol priznaný na náhradu režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky vo výške 8,39 € a 20 % DPH vo výške 28,48 €.

Celkom boli priznané žalobkyni na náhradu trov odvolacieho konania (134,- + 8,39 + 28,48) vo výške 170,87 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.